

Ketens in ontwikkeling

Cluster Persoonsgerichte Zorg

GGD
Rotterdam-Rijnmond

Bestuurlijke opdracht

■ Opdrachtgever:

- 1) College B&W , oktober 2006 - 2010
- 2) Ministerie van Justitie, december 2006 - 2008

■ Opdracht:

- 1) ontwikkel en implementeer een integrale aanpak van Eergerelateerd geweld in Rotterdam
- 2) ontwikkel een model voor bestuurlijke regie op lokaal niveau, uitrolbaar voor andere gemeenten

■ Integraal:

Samenwerking en maatregelen op het terrein van preventie, signalering, interventies, nazorg en bestuurlijke borging

GGD

Rotterdam-Rijnmond

Bestuurlijke borging en samenhang in beleid

- Integraal Veiligheidsbeleid
- Programma Sociaal (w.o. wijkaanpak)
- Emancipatie en Participatiebeleid
- Onderwijs (via Albeda scholenproject)
- Jeugd
- Aanpak Huiselijk Geweld

GGD

Rotterdam-Rijnmond

Doel van de aanpak

- Verbeteren van de signaalfunctie aan de (professionele) basis
- Organiseren van deskundige inhoudelijke en organisatorische interventies
- Vergroten betrokkenheid van gemeenschapsgroepen in de aanpak en in beleid
- Vergroten inzicht in aard en omvang

Interventies gericht op:

- Voorkomen
- Stoppen
- Beschermen

GGD

Rotterdam-Rijnmond

(probleem)definitie en achtergronden

GGD
Rotterdam-Rijnmond

definitie Huiselijk Geweld

Geweld dat door iemand uit de huiselijk – of familiekring van het slachtoffer gepleegd wordt waaronder:

- Lichamelijke en seksuele geweldpleging;
- Belaging en bedreiging,
- al dan niet door middel van of gepaard gaande met beschadiging van goederen in en om het huis

Let op: nadruk op de relationele context waarbinnen het geweld wordt gepleegd

GGD

Rotterdam-Rijnmond

Versus definitie Eergerelateerd Geweld

Iedere vorm van geestelijk of lichamelijk geweld,

- gepleegd vanuit een **collectieve mentaliteit**
- in een reactie op een **(dreiging van) schending van de eer** van een man of een vrouw en daardoor de familie,
- waarvan de **buitenwereld** op de hoogte is of dreigt te raken

Let op: nadruk op het **motief** van het geweld

GGD

Rotterdam-Rijnmond

Operationaliseren definitie Eergerelateerd geweld

- Eer
- Familie als groep
- Collectieve familie eer
- Maatschappelijke sancties
- Eerherstel

GGD

Rotterdam-Rijnmond

Eer

- het bezit van eer dat je door de sociale omgeving als mens
- wordt geaccepteerd,
- **én dat je dat merkt aan hun gedrag.**

Eer geeft mensen daarom hun gevoel van eigenwaarde. Ontbreekt het normale, respectvolle gedrag dan veronderstellen mensen in een eercultuur dat ze niet meer geaccepteerd worden. Het gevolg is dat ze hun gevoel voor eigenwaarde verliezen. Ze ervaren schaamte. Door te reageren kunnen ze dat wel rechtzetten. Die reactie hoeft niet altijd met geweld gepaard te gaan.

GGD

Rotterdam-Rijnmond

Familie als groep

- In een familiecultuur is de familie belangrijker dan het individu; de familie stelt zich op als een **eenheid**,
- niet als een verzameling losse individuen met eigen meningen en besluiten.
- De leden van de familie zijn verbonden door onvoorwaardelijke liefde, loyaliteit en trouw. In ruil daarvoor zal de familie elk lid
- beschermen en onderhouden. Elk individu wordt geacht te handelen in het belang van de familie.
- In elke groep mensen die zich organiseert als een eenheid is bijna onvermijdelijk sprake van een **hiërarchie** en een taakverdeling

GGD

Rotterdam-Rijnmond

De collectieve familie eer

- In een groeps cultuur manifesteren families zich als eenheid, **om als familie als geheel**, door de andere families in de **sociale omgeving** als volwaardig en gelijkwaardig erkend te worden.
- Door vast te houden aan **gemeenschappelijke gedragscodes** wordt de omgang met elkaar geregeld.
- Deze gemeenschappelijke gedragscodes noemen we het **'lokale gewoonterecht'**.
- De geldende sociale normen binnen het gewoonterecht verschillen per herkomstgebied en sociale groep

GGD

Rotterdam-Rijnmond

Maatschappelijke sancties

- geen bediening in het koffiehuis • en in winkels;
- er komt geen klandizie meer in winkels;
- geen bezoek van vrienden en geen uitnodigingen van anderen;
- leden van de familie worden geweerd op feesten en bijeenkomsten;
- vriendschappen worden opgezegd;
- leden van de familie worden op straat beschimpt en uitgescholden;
- verlovingen worden afgezegd;
- huwelijken lopen spaak;
- er komt niemand op begrafenissen;
- vrouwen uit de familie worden lastig gevallen;
- de familie wordt het dorp uit gezet.

GGD

Rotterdam-Rijnmond

Aan eer gerelateerd geweld

Een belangrijke vraag is hoe wordt gereageerd op wangedrag en dreigend eerverlies. Dit hangt af van:

- de omstandigheden en de aard van het wangedrag;
- of de sociale omgeving er weet van heeft;
- Het lokale gewoonterecht

Een intern familieprobleem waar geen anderen bij betrokken zijn wordt ook intern opgelost. Zolang de sociale omgeving er geen weet van heeft en er niet rechtstreeks door benadeeld wordt, kan het probleem in de eigen familie worden opgelost, 'weggepoetst' en geheim gehouden worden. In de regel wordt meestal eerst gezocht naar alternatieve oplossingen voordat iemand de schending van de eer met de dood moet bekopen.

GGD

Rotterdam-Rijnmond

Categorieën conflicten met eer als motief

Categorie 1: Inbreuken op de familiehiërarchie: scheuren in vertrouwen

- Het risico bestaat dat de familie als eenheid uiteen valt door bijvoorbeeld
- ongehoorzaamheid van familieleden.

Categorie 2: De collectieve eer komt in het geding

- De collectieve eer komt in het geding door 'ongepast' gedrag van familieleden. Het risico bestaat dat het familielid en daarmee de hele familie
- in diskrediet raakt.

Categorie 3: De collectieve eer is in gevaar

- Een familielid is van besproken gedrag. De sociale omgeving heeft er weet van of dreigt ervan op de hoogte te raken. Het risico op maatschappelijke sancties neemt toe en daarmee ook de druk op het treffen van zichtbare maatregelen.

Categorie 4: De collectieve eer is verloren

- Er is sprake van een feitelijke en ingrijpende aantasting van de familie eer. Maatschappelijke sancties zijn het gevolg. De veiligheid van de betrokkenen is in het geding.

GGD

Rotterdam-Rijnmond

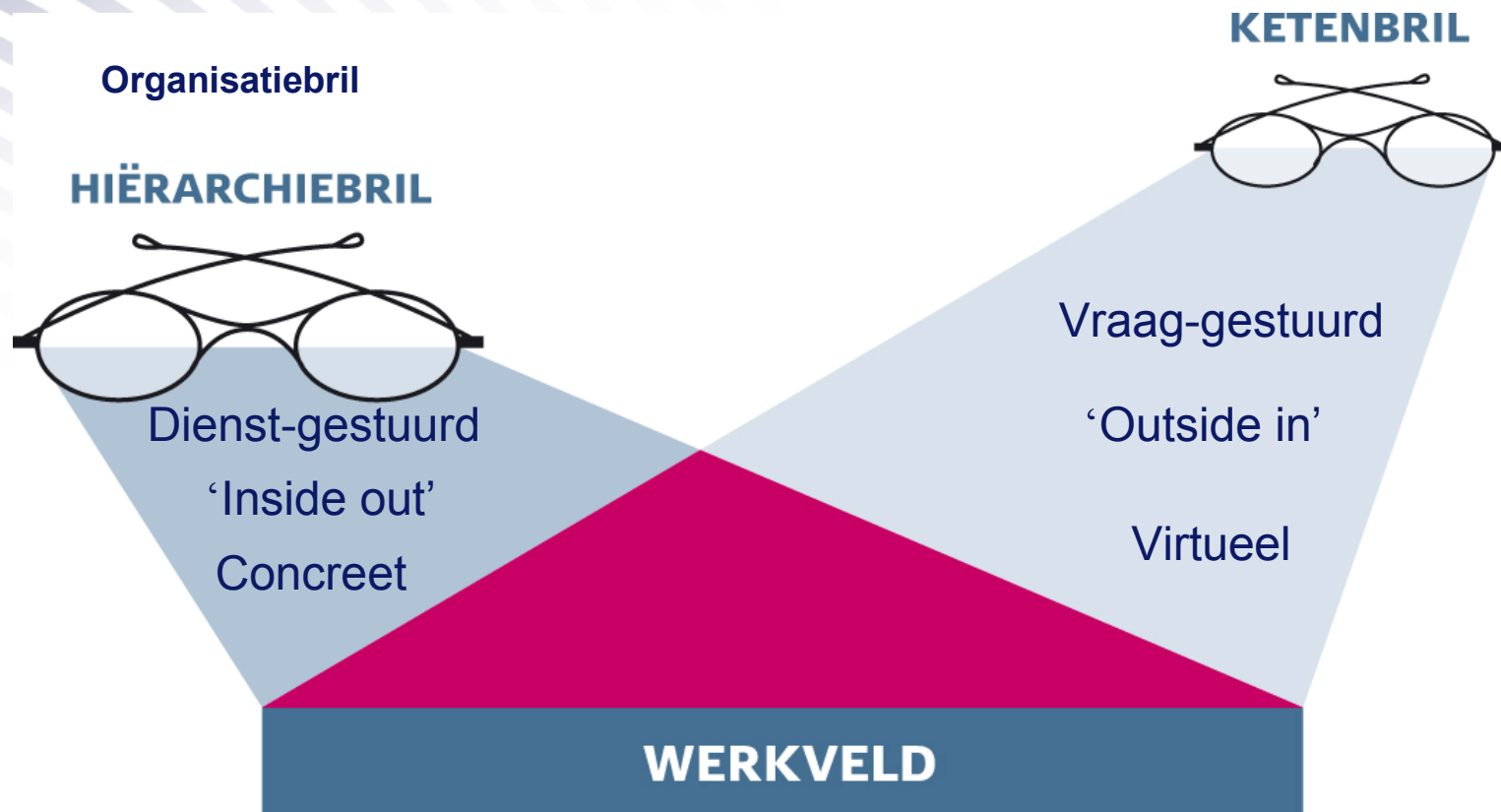
Uitingsvormen & Aanleidingen (1)

EERGERELATEERD GEWELD	UITINGSVORMEN	AANLEIDING
Betreft seksuele eer	(dreiging met) moord	verlies van maagdelijkheid
	zelfmoord	buitenechtelijke / voorhuwelijkse seksuele relaties
	dodelijk ongeluk	verkrachting
	Mishandeling / huiselijk geweld	buitenechtelijke / voorhuwelijkse zwangerschappen
	verminking	schaking
	(dreiging met) verstoting	hertrouwen
	uithuwelijking	het afpakken van kinderen
	het afpakken van kinderen	het verlaten van de echtgenoot of de familie
	wegsturen	echtscheiding
	terugbevlekking	vermissing, wegblijven, weglopen
	echtscheiding	ongeoorloofd gedrag / onzedelijk gedrag
	vrijheidsbeperking	verzet tegen familie, regels, gearrangeerd huwelijk
	verhuizing	Belediging, porvocatie, vernedering
	rechtszaak	Roddel, laster en smaad

Bron: Ferwerda & van Leiden, 2005, 42.

Visie op ketenontwikkeling

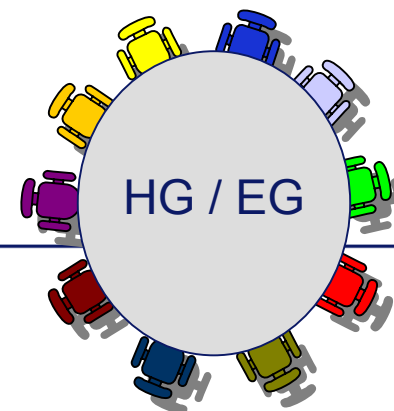
*een aanvullende manier van
waarnemen en organiseren*

GGD

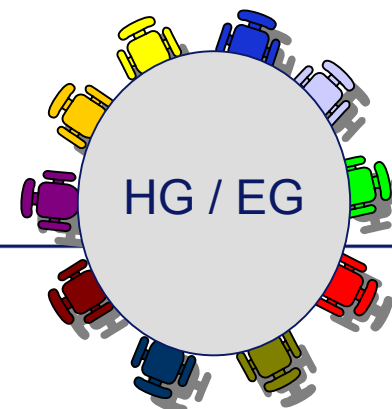
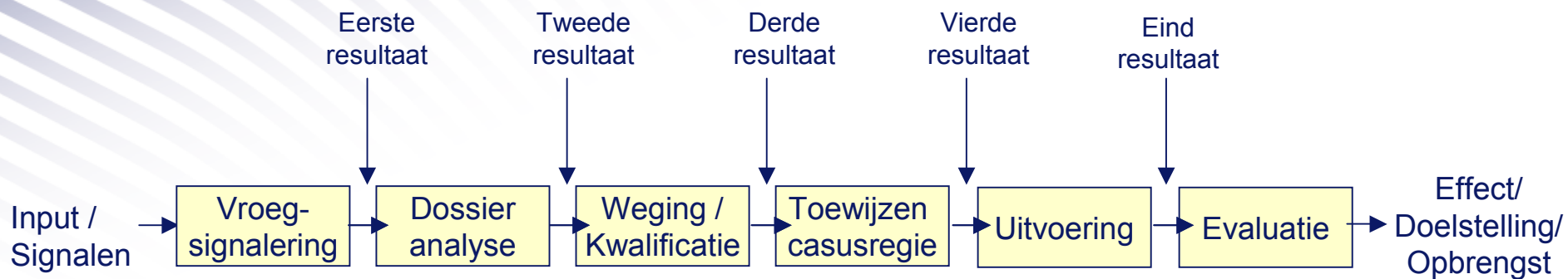
Rotterdam-Rijnmond

*Meerdere tafels
in de netwerk-keten(s)*

GGD
Rotterdam

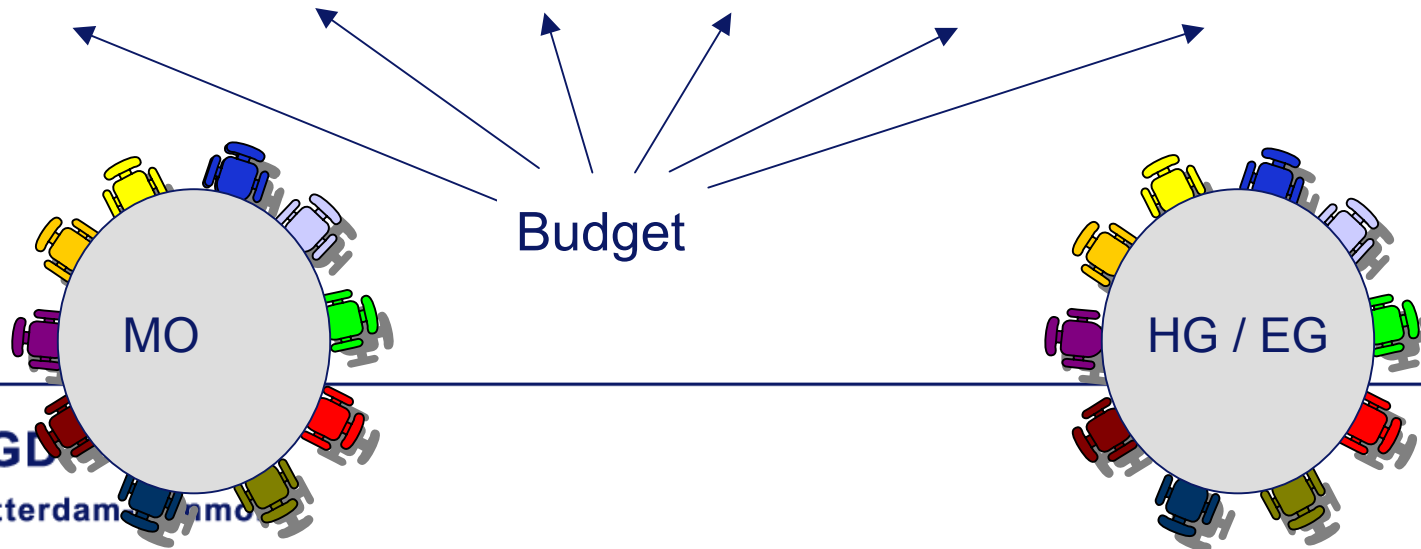
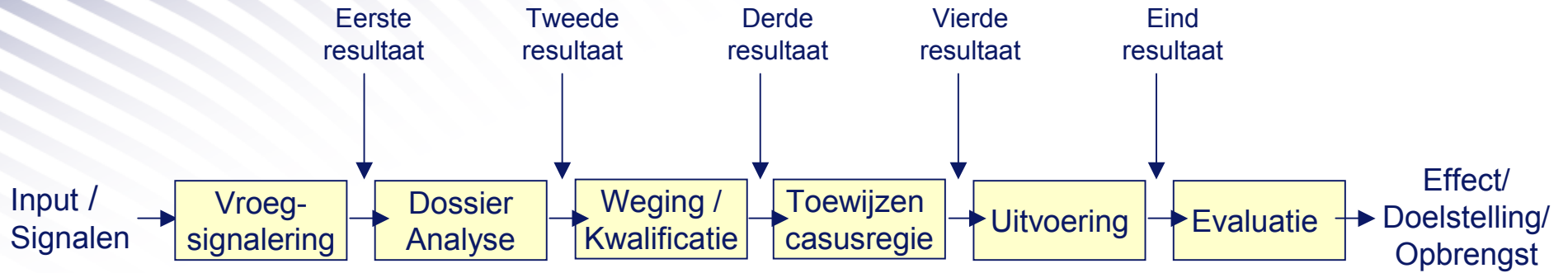
Doorontwikkeling naar proces-keten

GGD
Rotterdam

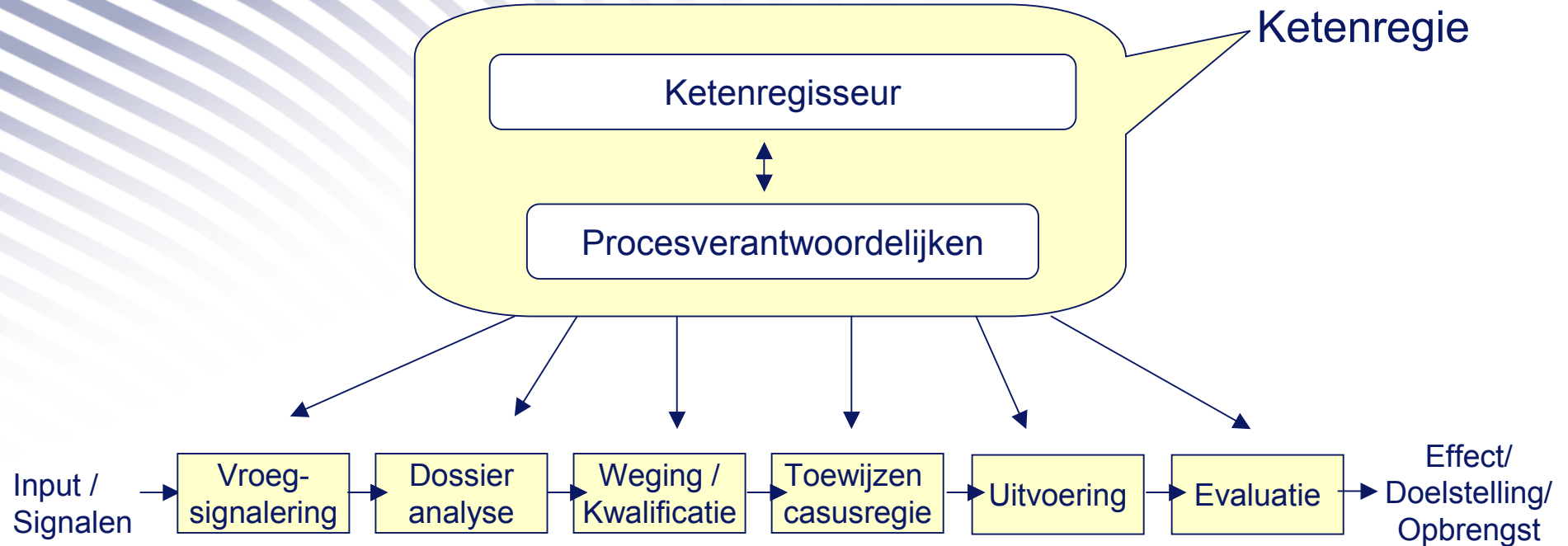
Doorontwikkeling naar proces-keten

GGD
Rotterdam

Besturing van de keten

GGD

Rotterdam-Rijnmond

Keten Eergerelateerd Geweld

Ketenregisseur: Marcia Albrecht (namens GGD Rotterdam Rijnmond)

Doelstelling (klantvraag):
Stoppen en voorkomen van Eergerelateerd Geweld en beschermen van EG-slachtoffers, in de regio Rotterdam

Klant van de keten:
Wethouder VVMO van Rotterdam (Mw. Kriens)

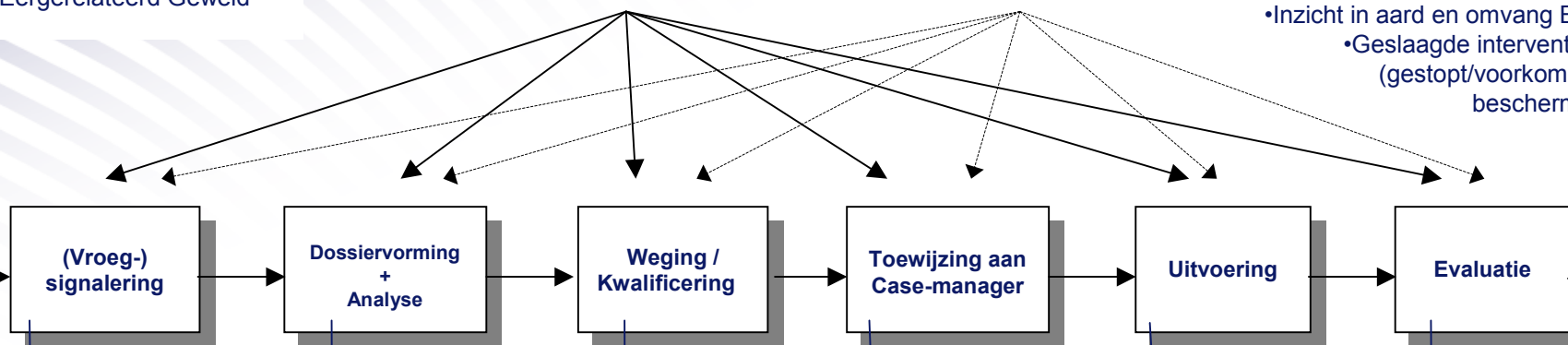
Output:
•Inzicht in aard en omvang EG,
•Geslaagde interventies (gestopt/voorkomen/beschermd)

Input:

- informatie, signaal, melding en/of vermoeden van eergerelateerd geweld (van slachtoffers, plegers, omstanders en/of professionals)
- Maatschappelijke ontwikkelingen
- Indicatoren van Eergerelateerd Geweld

Kernteam Eergerelateerd Geweld (KEG)

(Externe) Ketenpartners

Activiteiten (signalering):

- Herkennen van signalen
- Registreren van signalen
- Telefonische intake
- Onderzoeken en melden van signalen
- Uitvoeren politie-query
- Meldingen bundelen in (1) overzichtslijst

Activiteiten:

- Informatie achterhalen partners
- Dossier aanmaken
- Dossierhouder toewijzen
- Analyseren van dossiers en meldingen
- Pre-advies uitbrengen of er sprake is van Eergerelateerd Geweld
- Case afbakenen
- Case afsluiten (+ criteria opstellen)

Activiteiten:

- Prioriteiten stellen
- Selecteren van te behandelen casussen EG
- Capaciteit in uitvoering controleren
- Besluitvorming
- Bepalen van globale aanpak per case

Activiteiten:

- Case-manager selecteren
- Acceptatie van toewijzing door Case-manager
- Interventieplan opstellen

Activiteiten:

- Acties uitvoeren (interventieplan)
- Acties coördineren
- Bewaken geboden / benodigde interventie
- Voortgang vastleggen en bewaken
- Nazorg
- Strafrechtelijke vervolging
- Case afsluiten

Activiteiten:

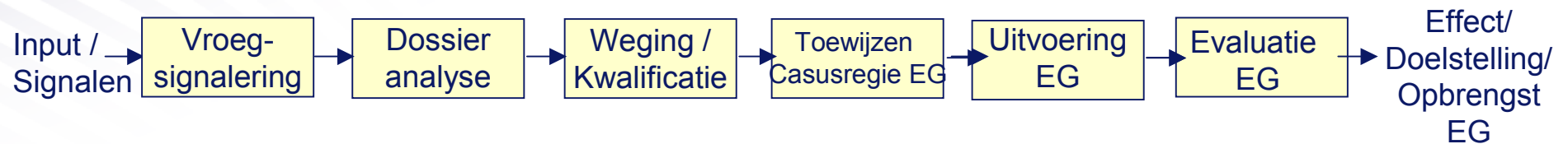
- Beleidsevaluatie
- Case-evaluatie
- Ketenevaluatie
- Procesevaluatie

Crisisinterventies:
Beschermen slachtoffer
(Tijdelijke) opvang
regelen
...
GGD Rotterdam-Rijnmond

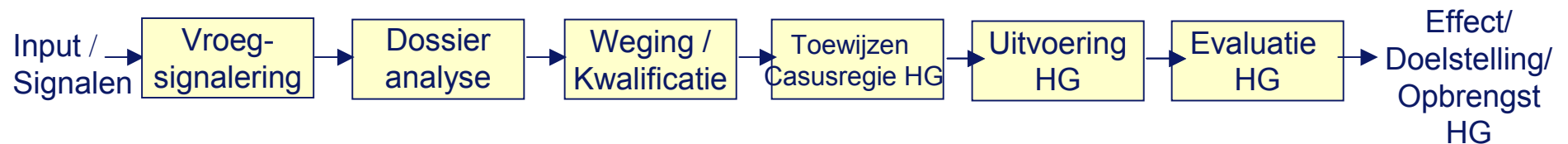
Versie (op datum): 08-04-2008

Voorbeeld van samenvoeging van Ketens

Ketenregie-team EG

Ketenregie-team HG

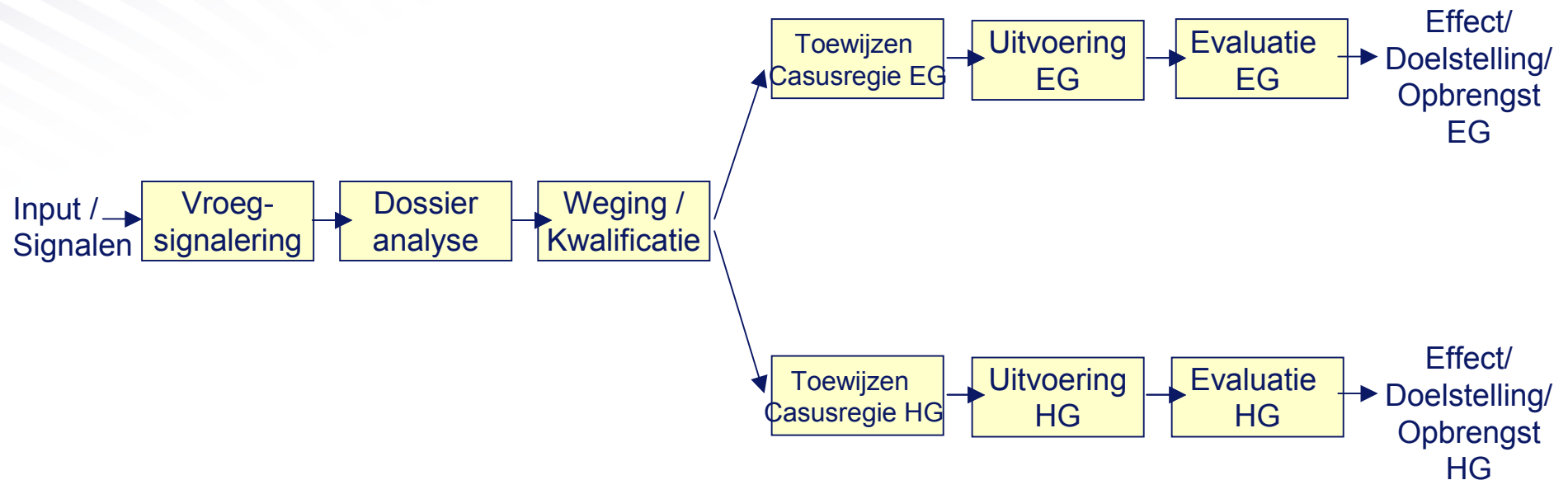
GGD

Rotterdam-Rijnmond

Voorbeeld van samenvoeging van Ketens

Ketenregie-team EG + HG

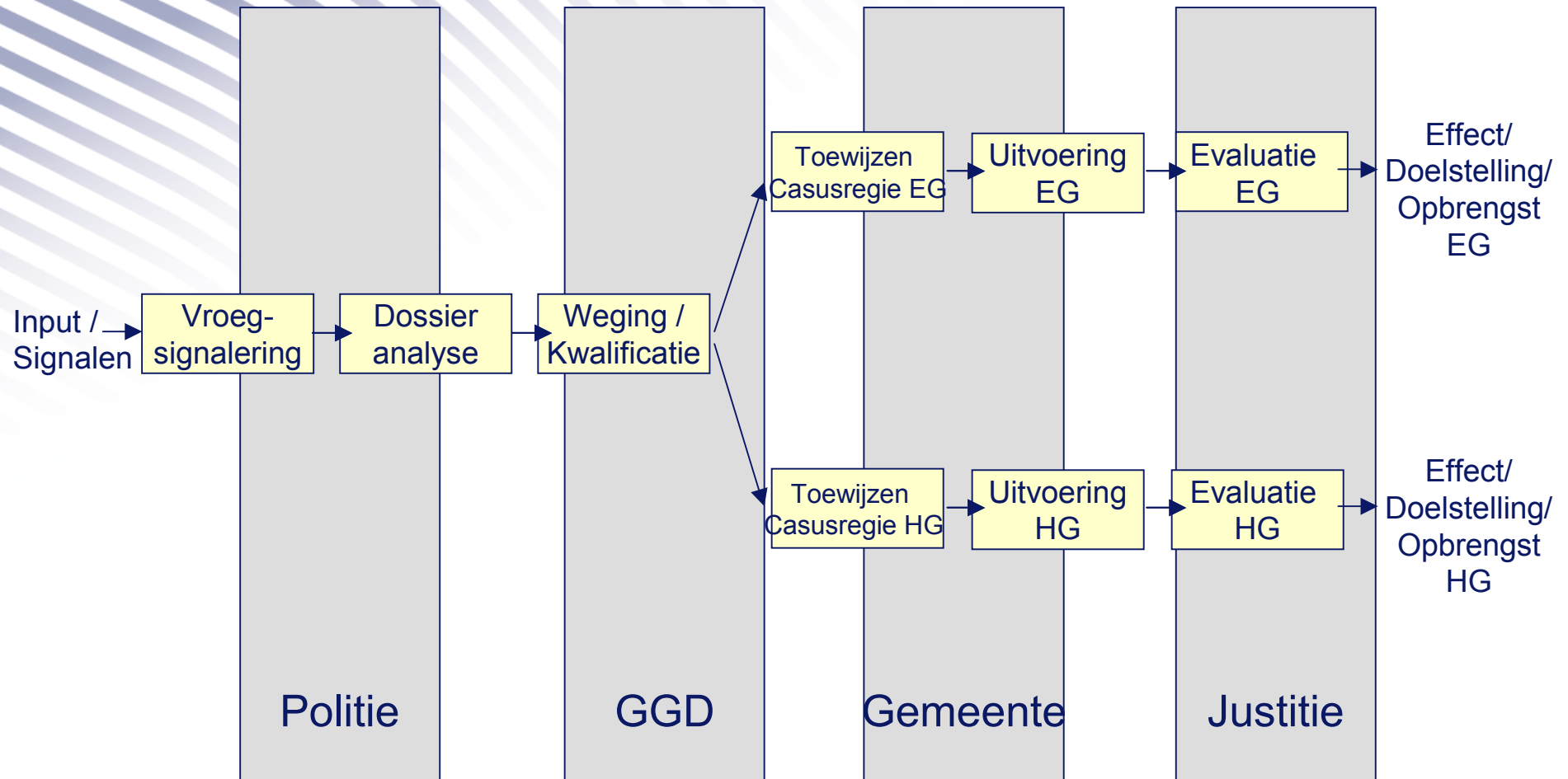

GGD

Rotterdam-Rijnmond

Dwars door organisaties hiërarchie versus keten

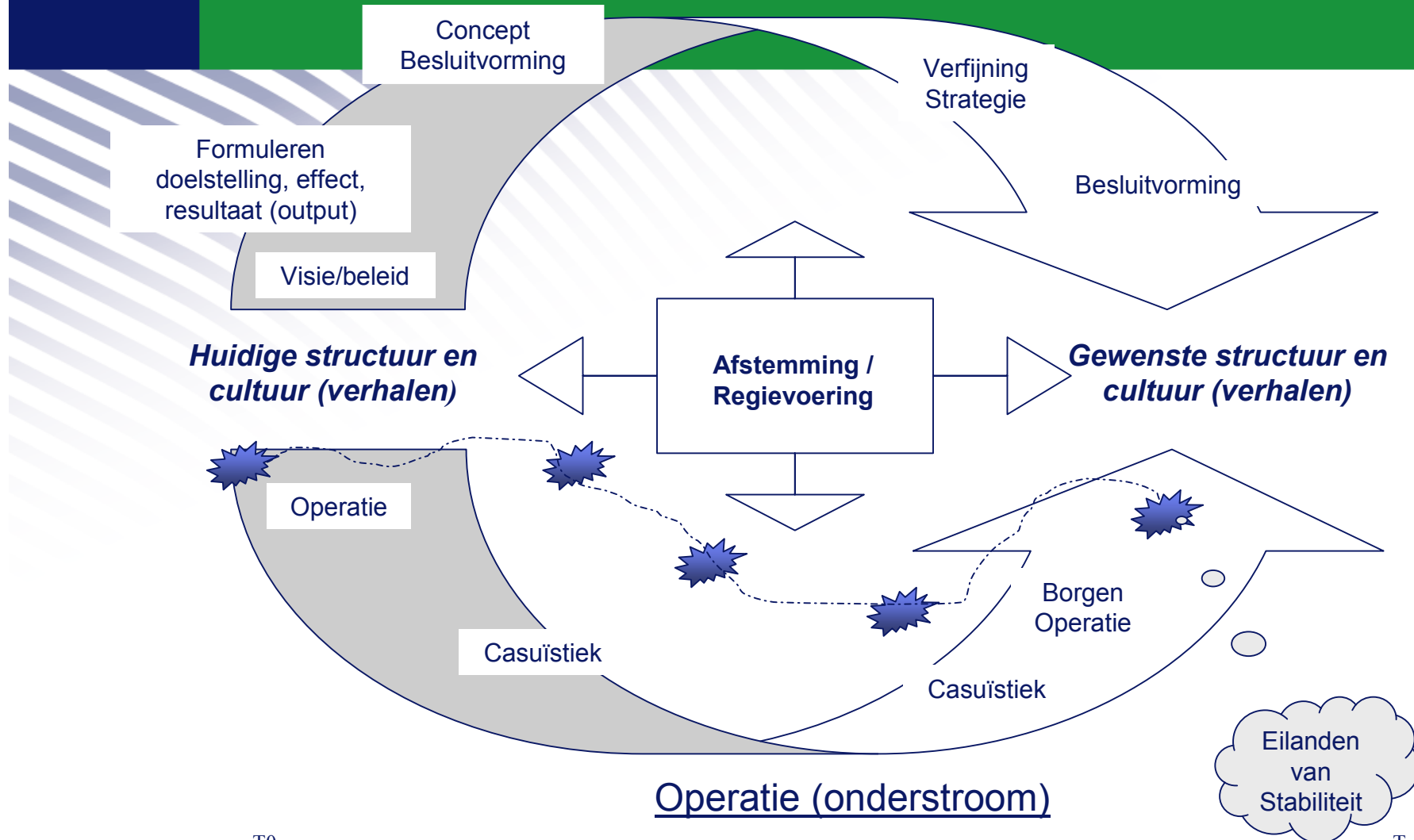
GGD

Rotterdam-Rijnmond

Implementatie

Strategie (bovenstroom)

GGD

Fase 1

Fase 2

Fase 3

Rotterdam-Rijnmond

Perceptiemanagement

Ordes van de verandering (Van Dongen et al, 1996*)

- Verbetering (1e orde)
Veranderingen binnen bestaande organisatievorm
- Transitie (2e orde)
Verandering: nieuwe (bekende) organisatievorm naast de bestaande organisatievorm
- Transformatie (3e orde)
Verandering naar nieuwe niet bekende organisatievorm

Dank u voor uw bijdrage

GGD

Rotterdam-Rijnmond